

Kielenhuolto: pilkku

(Särmä 2021)

Miten pilkku muuttaa merkityksen?

a.

Simo otti toisen onnistuneen selfien.

Simo otti toisen, onnistuneen selfien.

Miten pilkku muuttaa merkityksen?

a.

Simo otti toisen onnistuneen selfien.

⇒ Myös ensimmäinen selfie oli onnistunut.

Simo otti toisen, onnistuneen selfien.

⇒ Vasta toinen selfie onnistui.

Miten pilkku muuttaa merkityksen?

b.

Tanja näki Pajun, joka hymyili ja käänsi katseensa muualle.

Tanja näki Pajun, joka hymyili, ja käänsi katseensa muualle.

Miten pilkku muuttaa merkityksen?

b.

Tanja näki Pajun, joka hymyili suloisesti ja käänsi katseensa muualle.

⇒ Paju käänsi katseensa muualle.

Tanja näki Pajun, joka hymyili suloisesti, ja käänsi katseensa muualle.

⇒ Tanja käänsi katseensa muualle.

Pilkku eli ,

Pilkun käytön pääsääntö:

virkkeen lauseet erotetaan toisistaan pilkulla.

Pilkku voi myös muuttaa merkitystä: Kerro toinen, hyvä vitsi. ~ Kerro toinen hyvä vitsi.

Milloin pilkkua käytetään?

1. Pilkku tulee päälauseeseen (PL) ja sivulauseeseen (SL) väliin.
 - > Minulle on tärkeää (PL), että ehdin levätä viikonloppuisin (SL).
 - > Jos en ehtisi levätä (SL), en tiedä (PL), miten jaksaisin (SL).

Milloin pilkkua käytetään?

2. Pilkku tulee rinnasteisten päälauseiden väliin, jos niillä ei ole yhteistä lauseenjäsentä, kuten subjektia.

> Opiskelijoita haluavat menestyä opinnoissaan, mutta myös yhteinen hauskanpito on kaikille tärkeää.

> Kesäkuussa rentouduin ystäväieni kanssa, ja heinäkuussa oli keskityttävä opintoihin.

Milloin pilkkua käytetään?

3. Pilkku tulee sivulauseiden väliin, jos toinen niistä täydentää tai selittää toista eli on sille alisteinen.

- > Yhteinen hauskanpito voi jatkua pitkälle yöhön, kunnes joku toteaa (SL), että on aika mennä nukkumaan (SL).
- > Yhteisestä illanvietosta voidaan sopia jo alkuviikosta, jotta kaikki ehtivät päättää (SL), haluavatko osallistua (SL).

Milloin pilkkua käytetään?

4. Pilkkua käytetään erottamaan puhuttelut, tarkennukset ja muut irralliset lisäykset. Jos lisäys on virkkeen keskellä, pilkku tulee sen molemmille puolille.

> Mikko, nyt on pelivuorosi!

> Ystävien kanssa, uskomatonta kyllä, myös opiskellaan.

> Viikonloppujen rentoutuminen voi olla erilaista, kuten mökkeilyä tai urheilua.

Milloin pilkkua käytetään?

5. Pilkkua käytetään luettelon osien välissä.

> Viikon parhaat päivät ovat perjantai, lauantai ja sunnuntai.

Milloin pilkkua käytetään?

6. Pilkkua käytetään suoran lainauksen ja johtolauseen välissä silloin, kun lainaus on ensin.

> ”Lähden perjantaina risteilylle”, Anni kertoi ystävälleen.

Milloin pilkkua käytetään?

7. Pilkkua voi halutessaan käyttää rinnastuskonjunktioiden mutta ja vaan edellä. Sillä- sanan eteen tulee aina pilkku.

- > Minun piti viikonloppuna käydä ostoksilla(,) mutta lähdimmekin mökkeilemään.
- > Tänään en ajattele lainkaan koulua(,) vaan menen tapaamaan ystäviäni.
- > Vietän paljon aikaa serkkujeni kanssa, sillä he ovat minulle hyvin tärkeitä.

Milloin pilkkua ei käytetä?

1. Pilkkua ei käytetä, jos rinnasteisilla päälauseilla on yhteinen lauseenjäsen, joka kuuluu samassa muodossa kumpaankin lauseeseen. Yhteinen osa voi olla subjekti, predikaatti, aika, paikka, syy tai sivulause. Rinnastuksen tunnistaa rinnastuskonjunktioista.
 - > **Opiskelijat** kyselivät eri vaihtoehdoista ja pohtivat omia valintojaan.
 - > Lukion jälkeinen opiskelijaelämä **mietityttää** nuoria ja nuoren muutto vanhempia.
 - > Keskustelimme **tunnilla** jatko-opinnoista ja opettaja kertoi omista opiskeluvuosistaan.
 - > **Monien vaihtoehtojen takia** jatko-opintojen valinta vie runsaasti aikaa ja opiskelija joutuu pohtimaan asiaa paljon.

Huomaa, että yhteinen lauseenjäsen jätetään usein toistamatta!

Milloin pilkkua ei käytetä?

2. Pilkkua ei käytetä kahden rinnasteisen sivulauseen välissä, jos niiden välissä on rinnastuskonjunktio. (esim. ja, tai).

> Aion juhlia viikonloppuna, jos koe sujuu hyvin **ja** (jos) saan hyvän arvosanan.

> Opiskelija haaveili, että ehtisi viikonloppuna juhlia **ja** saisi kaikki tehtävät valmiiksi.

Milloin pilkkua ei käytetä?

3. Lauseenvastiketta ei yleensä eroteta pilkulla.

- > Opiskelijat päättivät rentoutua yhdessä saavuttaakseen parhaan tuloksen.
- > Katsottuamme elokuvan päätimme mennä suoraan nukkumaan.

Lauseenvastike on rakenne, joka vastaa merkitykseltään sivulausetta mutta jonka verbi ei ole persoonamuodossa vaan nominaalimuodossa. Ylemmät esimerkkivirkkeet kirjoitettuina sivulauseilla:

- > Opiskelijat päättivät rentoutua yhdessä, jotta he saavuttaisivat parhaan tuloksen.
- > Kun olimme katsoneet elokuvan, päätimme mennä suoraan nukkumaan.

Milloin pilkkua ei käytetä?

4. Vertailussa käytettävää *kuin*-sanaa ei eroteta pilkulla. Virkkeen alussa oleva *ennen kuin* -lause erotetaan pilkulla.

- > Toiset jaksavat juhlia pidempään **kuin** toiset.
- > **Ennen kuin** vieraat tajusivatkaan, he olivat valvoneet aamuun asti.